

Det viljelösa projektet Karolina Holmlund

Härnösands Konsthall, till 15 nov.

När Karolina Holmlund, uppvuxen i Hjoggböle i norra Västerbotten, hade avslutat sin utbildning vid Konstakademien i början av 2000-talet ville hon ge sig i kast med ett projekt som visade sig ta hela sex år att genomföra. Hon ville undersöka konstnärens roll gentemot publiken, om man låter publiken välja vad konstverket ska handla om. Tolv personer, varav fyra konstnärer, fyra konstadministratörer och fyra andra människor utanför konstområdet, tillfrågades och fick var och en välja ett motiv som Karolina skulle utföra. Här skulle hon naturligtvis kunnat göra det enkelt för sig och utföra jobben enligt eget huvud och genom att sätta egen prägel på uppdraget. Men hon lät istället underordna sig uppdragsgivarna vilja så mycket som möjligt, som om hon som konstnär endast fungerade som en slags skräddarsyende utförare med ett minimum eller inget alls av ett personligt avtryck. Kort sagt gjorde hon det så svårt som möjligt för sig.

Man kan fråga sig varför naturligtvis. Kanske vill hon visa att det inte går att jämföra konst med korv, att konst inte egentligen går att beställa på bricka. Blir konstnären tillfrågad att måla av ett privat hus eller göra ett porträtt kommer det att finnas två alternativ om man läser mellan raderna i Karolina Holmlund projekt. Det första är att utföra det som konstnären tror att beställaren vill ha det eller som denne uttryckligen och noggrant visat hur konstverket bör se ut. Beställaren kan knappast ha några invändningar mot resultatet eftersom konstnären så bra denna kan har följt anvisningarna. Det andra alternativet är att konstnären utför beställningen efter sitt eget mer eller mindre personliga förhållningssätt, till motivet eller till konst över huvud taget. Då finns en risk att beställaren antingen blir grymt besviken eller glatt överraskad, inför något han eller hon inte förväntat sig. I det första fallet blir det ett konstverk som bygger på konventioner om hur konst *bör* se ut, i det andra om hur konst *kan* se ut.

Därför ser jag "Det viljelösa projektet" som en undersökning av vad som händer när konstnären låter sig underordnas beställarens vilja och önskemål. Utställningen ger överlag intryck av ett slags allmänt objektivt förhållningssätt inför uppdraget. Karolina Holmgren har valt ett neutralt realistiskt, faktiskt lite 70-talsaktigt avpersonifierat sätt att måla. Det är svårt att veta om och på vilket sätt hon ändå haft någon personlig infallsvinkel när hon arbetat med konstverken. De utställda målningarna åtföljs av en kort och koncis beskrivning av uppdraget och hur Holmlund tagit sig an det. Man kan ibland se att hon i vissa fall låtit sig färgas av beställarnas personlighet, eller som i fallet med två konstnärer, Rolf Hansson och Lars Nilsson, använt sig av dessa konstnärers sätt att måla. Man kan tolka det som att hon gått dem till mötes på så sätt att de ska kunna känna sig hemma i verken, nästan som att de gjort målningarna själva.

Två installationer i utställningen har vuxit fram i en dialog och fortskridande möten med beställarna. I den ena var uppgiften (av Gregor Wreblowski, grundare Tensta Konsthall) att måla porträtt av alla i Karolinas hemby Hjoggböle. Det ursprungliga förslaget modifierades efter hand utifrån de praktiska och konstnärliga förutsättningarna. Det andra var curatören Power Ekroths "ickeförslag" som innebar att hon ville gå in i en fri och utvecklande process tillsammans med konstnären utifrån projektrubriken. En uppgift som enligt Karolina Holmlund utgjorde den största kontrasten mot idén, då hennes roll som konstnär blev mera aktiv. Så småningom kom installationen att handla om en inblick i en människas liv, vars närmsta relation är till ett husdjur, en Golden Retriever.

Går man in i varje enskilt uppdrag så ser man att det ändå inte går att komma ifrån vissa personliga val som konstnären gjort. Trots allt handlar det om subjektiva tolkningar som konstnären måste göra. Av ordspråket i uppdraget måste konstnären gestalta ett visuellt språk, en slags transformering från idé till färdigt verk. På vägen uppstår de sedvanliga

problem och val som konstnärer alltid hamnar i under arbetet med ett konstverk. Om det ska uppstå kommunikation i verket måste konstnären använda sin personliga kunskap i ett förväntat bildspråk och förmedla det i en form och ett uttryck som både konstnären och beställaren kan finna en mening i.

Det sympatiska i projektet kan då vara det ömsesidiga behovet och överenskommelsen av kommunikation, förståelse och mening, mellan konstnär och publik. Till skillnad mot det sedvanliga fria konstnärsarbetet där publiken helt saknar roll fram till utställningsögonblicket. Publikens eventuella respons eller förnekelse blir där ett värderande mått som inte säkert står i någon som helst förbindelse med konstnärens egna intentioner.

"Det viljelösa projektet" av Karolina Holmlund visar sig ha mera vilja än man tror. Till saken hör att det inte bara är projektets idé och genomförande som redovisas, utan även de enskilda konstverken visas upp för andra än beställarna just som konstverk i en utställning. Därigenom utsätts utställningen för en slags "opartisk" granskning av betraktare som ser verken som ett tilltal till en offentlig publik, och sålunda måste bedömas som sådana. Skillnaden mellan det privata och det offentliga ögat suddas ut, och resulterar i att man ser utställningen mindre som prov på beställningsverk och mer som autonoma, fria arbeten av Karolina Holmlund. Möjligen är det denna paradox som är utställningens kärna och "mening".

Text och foto: Jan K Persson
2008-10-27